

*1.1. Литвин***СТРУКТУРА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН
У СФЕРІ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ**

Постановка проблеми. Нині в Україні та світі різноманітним споживачам надається велика кількість різних послуг. Не є винятком сфера освіти. Для ефективного розвитку навчальних закладів необхідне збільшення кількості та особливо якості послуг, що ними надаються. Як влучно зазначає Ю.М. Фролов, процеси реформування вітчизняної системи вищої освіти, намагання увійти до європейського й загальносвітового освітнього простору, оптимізація правових аспектів публічного управління в цій сфері актуалізують питання комплексного вивчення адміністративно-правового регулювання відносин у сфері вищої освіти [1, с. 568].

Стан дослідження. Аналізу адміністративно-правових відносин присвячено праці таких науковців у галузі адміністративного права, як В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Ю.П. Битяк, А.С. Васильєв, І.П. Голосніченко, Є.В. Додін, М.М. Тищенко, Ю.С. Шемшученко, В.К. Шкарупа. Ці та інші вчені розглядали різні аспекти змісту, суб'єктного складу, структури адміністративно-правових відносин, однак не приділяли достатньо уваги безпосередньо структурі адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг.

Окремі аспекти проблеми адміністративно-правового регулювання відносин у сфері діяльності вищих навчальних закладів розкрито в працях В.В. Астахова, Н.С. Барабашевої, Р.Г. Валєєва, М.В. Каплюка, А.А. Кириллових, С.І. Мандрика, Л.І. Миськів, О.В. Негодченка, Є.А. Огаренка, І.Н. Острівного, О.В. Червякової та інших авторів. Їх розвідки характеризуються фрагментарністю, відсутністю комплексного розуміння проблеми надання освітніх послуг на теренах нашої держави, що саме зумовлює актуальність публікації.

Метою статті є визначення структури адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг.

Виклад основного матеріалу. Класичним прикладом публічних відносин є адміністративно-правові відносини, головна особливість яких поля-

гає в тому, що вони виникають, розвиваються й припиняються між самими органами публічної адміністрації та між органами публічної адміністрації й фізичними, юридичними особами [2, с. 59].

Так, деякі вчені в структурі досліджуваних відносин визначають такі елементи, як суб'єкт правовідносин, об'єкт правовідносин і зміст. Цієї думки дотримуються С.С. Алексєєв, Б.В. Дерев'янка, О.Є. Костюченко та інші автори. У цілому поділяючи позицію зазначених науковців, пропонуємо перейти до розгляду структурних елементів адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг.

Одним з елементів структури адміністративно-правових відносин, які виникають, змінюються та припиняються у сфері надання освітніх послуг, є їх суб'єкти, або учасники. Так, Ю.М. Фролов переконаний, що суб'єктами адміністративно-правових відносин у сфері освіти є органи державної влади, організації, що здійснюють освітню діяльність, особи, які здійснюють індивідуальну педагогічну діяльність, педагогічні працівники, особи, які навчаються, їх батьки (або законні представники) та треті особи. Вищі навчальні заклади, як і інші суб'єкти адміністративно-правових відносин, мають власні особливості, що складають специфіку й зміст їх адміністративно-правового статусу [1, с. 570-571]. У цілому поділяючи наведену думку, вважаємо за доцільне спочатку акцентувати увагу саме на вищому навчальному закладі як основному суб'єкті адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг.

Законодавче поняття «вищий навчальний заклад» закріплюється в ст. 1 Закону України «Про вищу освіту» [3], у якій вищий навчальний заклад визначається як окремий вид установи, що є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу й здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей.

Аналіз чинного правового поля дозволив Ю.М. Фролову дійти висновку про те, що вищі навчальні заклади як некомерційні організації виявляють свої адміністративно-правові характеристики юридичної особи по-різному. Особливості вищого навчального закладу як суб'єкта адміністративного права значною мірою обумовлюються природою його засновника. Його статус визначає обсяг і характер адміністративно-правових відносин, у яких бере участь конкретний вищий навчальний заклад [1, с. 571]. Більше того, вищі навчальні заклади під час реалізації своїх повноважень стають реальними учасниками процесів управлінських відносин із державними структурами, адже внаслідок впливу адміністративно-правових норм на діяльність вищих навчальних закладів як колективних суб'єктів сфери державного управління між ними виникають сталі правові зв'язки державно-владного характеру. При цьому, як вказує С.І. Мандрик, адміністративно-правові відносини в діяльності вищих навчальних закладів можуть виникати як під час їх зовнішньої, так і під час їх внутрішньоорганізаційної діяльності [4].

Відтак робимо висновок про ключову роль навчальних закладів як установ, на які покладається обов'язок здійснення навчально-виховного процесу. Отже, навчальні заклади посідають одне із центральних місць у структурі адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг.

Пропонуємо перейти до окреслення правового статусу ключових суб'єктів адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг (вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти), ґрунтуючись на чинному правовому полі. При цьому варто звернутись до аналізу положень Конституції України. Так, ст. 53 Основного Закону України проголошує право громадян на освіту [5]. Однак у цій же нормі міститься теза про те, що повна загальна середня освіта є обов'язковою. З метою реалізації цього положення держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої й післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій і пільг учням та студентам.

Зазначене конституційне право отримало деталізацію в положеннях Закону України «Про освіту» [6]. Громадяни України мають право на безкоштовну освіту в усіх державних навчальних закладах незалежно від статі, раси, національності, соціального й майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання та інших обставин. Це право забезпечується такими чинниками:

- розгалуженою мережею навчальних закладів, заснованих на державній та інших формах власності, наукових установ, закладів післядипломної освіти;
- відкритим характером навчальних закладів, створенням умов для вибору профілю навчання й виховання відповідно до здібностей, інтересів громадянина;
- різними формами навчання: очною, вечірньою, заочною, екстернатом, а також педагогічним патронажем.

Як уже зазначалося, Закон України «Про вищу освіту» [3] називає таку категорію учасників адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг, як здобувачі вищої освіти та вищі навчальні заклади, натомість ст. 50 Закону України «Про освіту» [6] дає більш розширений перелік - учасники навчально-виховного процесу.

Учасниками навчально-виховного процесу є такі особи:

- діти дошкільного віку, вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, клінічні ординатори, аспіранти, докторанти;
- керівні, педагогічні, наукові, науково-педагогічні працівники, спеціалісти;
- батьки або особи, які їх замінюють, батьки - вихователі дитячих будинків сімейного типу;
- представники підприємств, установ, кооперативних, громадських організацій, які беруть участь у навчально-виховній роботі.

Аналіз положень Закону України «Про освіту» [6] в частині прав та обов'язків вихованців, учнів, студентів, курсантів, слухачів, стажистів, клінічних ординаторів, аспірантів, докторантів дає підстави для висновку про чітку регламентацію прав зазначених категорій осіб, а також наявність низки обов'язків, які, на наше переконання, є дещо незбалансованими щодо прав. Зокрема, вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, клінічні ординатори, аспіранти, докторанти мають гарантовані державою відповідні права:

- 1) на навчання для здобуття певних освітнього й освітньо-кваліфікаційного рівнів;
- 2) на вибір навчального закладу, форми навчання, освітньо-професійних та індивідуальних програм, позакласних занять;
- 3) на продовження освіти за професією, спеціальністю на основі отриманого освітньо-кваліфікаційного рівня, здобуття додаткової освіти відповідно до угоди з навчальним закладом;
- 4) на отримання направлення на навчання, стажування до інших навчальних закладів, у тому числі за кордон;
- 5) на користування навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою базою навчального закладу;
- 6) на доступ до інформації в усіх галузях знань тощо.

Перелік відповідних обов'язків згаданих осіб є значно меншим, а саме:

- а) дотримання законодавства, моральних, етичних норм;
- б) систематичне й глибоке оволодіння знаннями, практичними навичками, професійною майстерністю, підвищення загального культурного рівня;
- в) дотримання статуту, правил внутрішнього розпорядку навчального закладу.

Інші обов'язки осіб, які навчаються, можуть встановлюватися законодавством, положеннями про навчальні заклади та їхніми статутами. Звичайно, така незбалансованість значною мірою впливає на адміністративно-правовий статус особи, яка є суб'єктом адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг, і цей вплив варто визначити як негативний та не характерний для правової європейської держави. Відтак такими, що потребують удосконалення, є положення Закону України «Про освіту» [6] в частині прав та обов'язків вихованців, учнів, студентів, курсантів, слухачів, стажистів, клінічних ординаторів, аспірантів, докторантів шляхом збалансування за своїм об'ємом і деталізацією обов'язків вказаних суб'єктів освітніх послуг нарівні з їхніми правами.

Підводячи підсумок проведеного вивчення структури адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг у частині суб'єктів зазначених відносин, вважаємо за доцільне здійснити поділ цієї категорії учасників досліджуваних правовідносин на дві групи. Першу групу складають фізичні особи - громадяни України, іноземці як споживачі освітніх послуг (вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, клінічні ординатори, аспіранти, докторанти), а також учителі й викладачі навчальних закладів, а другу - безпосередньо система навчальних закладів усіх форм власності.

Далі звернемо увагу на об'єкт адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг. На сторінках правової літератури дослідженню об'єктів правовідносин у різних сферах господарювання не приділяється багато уваги. Однак зазначене не виключає наявності низки наукових підходів до розкриття змісту вказаної правової категорії. Як стверджують О.В. Петришин та М.В. Цвік, об'єктом правовідносин є матеріальні чи нематеріальні блага, задля отримання, передачі або використання яких виникають права й обов'язки учасників правовідносин [7, с. 343]. У свою чергу Є.В. Курінний робить висновок про те, що внутрішня побудова об'єкта адміністративно-правових відносин характеризується дворівневою конструкцією, допоміжна частина якої пов'язується з поведінкою суб'єктів зазначених відносин, а головний рівень складають узагальнені потреби й інтереси, що вже мають адміністративно-правову регламентацію та реалізуються за допомогою відповідних норм [8, с. 14].

Як бачимо, розмаїття наукових поглядів усе-таки лежить в одній площині, тому варто вести мову як про матеріальні чи нематеріальні блага, задля отримання, передачі або використання яких виникають права й обов'язки учасників правовідносин, так і про права та обов'язки останніх, що застосовуються ними в процесі вступу до конкретних адміністративно-правових відносин. Поділяючи думку О.В. Петришина та М.В. Цвіка, вважаємо за доцільне наголосити на тому, що правильне визначення об'єкта адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг дасть можливість окреслити межі правового регулювання зазначеної сфери через установлення прав та обов'язків учасників адміністративно-правових відносин. Водночас відповідь на ключове запитання про те, на що спрямовуються адміністративно-правові відносини у сфері надання освітніх послуг, є очевидною. У зазначеному контексті вважаємо за доцільне дослідити зміст терміна «освітні послуги».

Відразу зауважимо, що на сьогодні поняття освітніх послуг є дискусійним і нормативно не визначеним. Аналізуючи поняття освітньої послуги, науковці виділяють таку її ознаку, як корисність для замовника (студента) [9, с. 6].

Певний науковий доробок у цьому напрямі має Т.А. Ящук у результаті аналізу низки наукових позицій щодо змісту поняття «освітні послуги». Освітня послуга - це комплекс навчальної й наукової інформації, переданої громадянину у вигляді суми знань загальноосвітнього та спеціального характеру, а також практичних навичок для наступного застосування. У своєму визначенні Т.Є. Оболенська вказує, що освітня послуга є товаром, звертаючи увагу на те, що процес споживання освітніх послуг сприяє формуванню цінностей людини, які в майбутньому складатимуть основу вартісного обміну на ринку праці [10, с. 35].

Іншої позиції дотримується В.Т. Александров, який не розглядає освітню послугу як товар, а характеризує її як процес та дає таке визначення: «Освітня послуга - це організований процес навчання для отримання необхідних знань, навичок і вмінь» [11, с. 164]. Проте, на думку

К.М. Євменкової, учені не звертають увагу на таку особливість освітньої послуги, як отримання в процесі навчання певної кваліфікації. Тому вона пропонує власну дефініцію: «Освітня послуга - це специфічний товар у вигляді сукупності навчальної й наукової інформації, що передається студенту у вигляді системи знань та практичних вмінь і навичок, за умови успішного засвоєння якої студент отримує відповідну кваліфікацію» [12, с. 173].

На переконання В.С. Сенашенка та Г.Ф. Ткач, освітня послуга - це система знань, умінь і навичок, які набуваються в процесі навчання, а згодом використовуються для задоволення потреб людини, суспільства й держави [13, с. 31]. Дещо інакше формулюється це поняття в працях Н.Ю. Гаріфуліна та В.О. Гуртова, які вважають його видом послуги, що забезпечує реалізацію конституційних гарантій у галузі освіти та надається згідно з рівнем освіти й відповідно до вимог державних стандартів [14, с. 12]. У свою чергу Т.А. Ящук пропонує під освітньою послугою розуміти цілеспрямований процес збору, отримання, передачі й засвоєння системи навичок, знань, інформації, результат безперервного духовного, культурного, соціально-економічного розвитку та вдосконалення держави й суспільства в цілому [15, с. 246-247].

Резюмуючи викладене, варто зробити висновок про наявність на доктринальному рівні спроб дати визначення та розкрити зміст терміна «надання освітніх послуг». У правовому полі, на жаль, цей термін не знайшов свого відображення, що є значним недоліком законодавчої бази. Адже освітні послуги - це те, з приводу чого виникають безпосередньо адміністративно-правові відносини та інші види відносин.

Наступний елемент адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг - їх зміст. Досить змістовне дослідження із цього приводу здійснив О.Є. Костюченко. Як він зазначає, ще за радянських часів науковці висловлювали думку, що зміст правовідносин складають права й обов'язки учасників [16, с. 23; 17, с. 72; 18, с. 80-81]. Однак були й інші підходи, що надавали такі твердження:

а) зміст правовідносин ототожнювався з поведінкою осіб, які взаємодіють, як взаємозумовлена діяльність [19, с. 210];

б) його розуміли як соціальну діяльність у межах надання суб'єктивних прав і юридичних обов'язків [20, с. 80-81];

в) це специфічна взаємодія сторін відносин, у процесі якої між ними утворюється комплекс особливих зв'язків (прямих та зворотних) [21, с. 46].

Водночас С.С. Алексєєв слушно зауважував, що в правовідносинах може бути виділено матеріальний і юридичний зміст. Він вважав, що юридичний зміст правовідносин - це суб'єктивні юридичні права та обов'язки, які відображають специфіку, властиву правовідносинам як особливій ідеологічній формі фактичних суспільних відносин. Матеріальний зміст правовідносин ним трактувався як фактична поведінка, яку уповноважений може, а правозобов'язаний повинен здійснювати. Матеріальний зміст складається з дозволеної поведінки уповноваженого та зобов'язаної пове-

дінки правозобов'язаного. Останнє, як вказує автор, поділяється на позитивні дії, утримання від дій і перетерплювання [22, с. 112-113].

Отже, змістом адміністративно-правових відносин є коло суб'єктивних прав та юридичних обов'язків учасників відносин, які зумовлюють правові зв'язки між ними, коли названі права й обов'язки в їх єдності перебувають у динаміці на основі юридичних фактів, що виникають [23, с. 324-325].

Проектуючи зазначену позицію в площину надання освітніх послуг, варто акцентувати увагу на змісті адміністративно-правових відносин, що виникають із приводу надання освітніх послуг. Вважаємо за доцільне поділити їх на дві групи:

1) горизонтальні відносини, що виникають, розвиваються та змінюються між навчальними закладами, у яких суб'єкти виступають юридично рівними учасниками. Тобто учасники не перебувають в організаційній залежності один від одного та володіють рівними правами й обов'язками у взаємовідносинах;

2) вертикальні відносини між державними органами та господарюючими суб'єктами, засновані на підпорядкуванні. У цих відносинах учасники є юридично нерівними, а зміст таких правовідносин складає правовий зв'язок між учасниками, коли в одного учасника є права, а в іншого - обов'язки (наприклад, відносини Міністерства освіти і науки України та конкретного навчального закладу).

Звичайно, наведений поділ не претендує на вичерпність, оскільки залежно від критерію, який буде покладено в його основу, є можливість здійснити ще низку класифікацій. Беручи до уваги обмеженість формату публікації, вважаємо за доцільне навести більш розширену класифікацію в наступних дослідженнях.

Висновки. Таким чином, навчальні заклади як установи, на які покладається обов'язок здійснення навчально-виховного процесу, посідають одне із центральних місць у структурі адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг. Водночас визначення місця та особливостей діяльності будь-якого із суб'єктів правовідносин можливе за умови аналізу їх правового статусу.

Права й обов'язки вихованців, учнів, студентів, курсантів, слухачів, стажистів, клінічних ординаторів, аспірантів, докторантів чітко регламентуються, однак такий стан прав зазначених категорій осіб, а також наявність низки обов'язків, на наше переконання, є дещо незбалансованими.

Здійснено поділ суб'єктів адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг на дві групи: фізичних осіб та систему навчальних закладів усіх форм власності.

Відносини, що виникають із приводу надання освітніх послуг, запропоновано поділити на дві групи: горизонтальні відносини (які виникають, розвиваються та змінюються між навчальними закладами, у яких суб'єкти виступають юридично рівними учасниками) та вертикальні відносини між державними органами й господарюючими суб'єктами, засновані на підпорядкуванні.

Література

1. Фролов Ю.М. Вищі навчальні заклади як суб'єкти адміністративно-правових відносин у сфері вищої освіти / Ю.М. Фролов // Форум права. - 2013. - № 2. - С. 568-573.
2. Кім К.В. Особливості інформаційно-правових відносин як різновиду адміністративно-правових відносин / Л.В. Кім // Право і безпека. - 2011. - № 4. - С. 58-62.
3. Про вищу освіту : Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII // Відомості Верховної Ради України. - 2014. - № 37-38. - Ст. 2004.
4. Мандрик С.І. Поняття та види адміністративно-правових відносин, які виникають під час діяльності вищих навчальних закладів МВС України / С.І. Мандрик // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2009. - № 4(47). - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://visnyk.univd.edu.ua/index.php?action=publications&pub_name=visnik&pub_id=257936&mid=3&pub_article=273443.
5. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Офіційний вісник України. - 2010. - № 72/1. - Спеціальний випуск. - С. 15.
6. Про освіту : Закон України від 23 травня 1991 р. № 1060-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1991. - № 34. - Ст. 451.
7. Загальна теорія держави і права : [підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / [М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.] ; за ред. М.В. Цвіка, О.В. Петришина. - Х. : Право, 2011. - 584 с.
8. Курінний Є.В. Предмет і об'єкт адміністративного права України: характеристика категорій в умовах системного реформування : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Є.В. Курінний ; Нац. академія внутр. справ України. - К., 2004. - 36 с.
9. Загородній С.А. Окремі аспекти визначення та співвідношення освітніх послуг і послуг з професійної підготовки особи / С.А. Загородній // Підприємництво, господарство і право. - 2010. - № 6. - С. 3-7.
10. Оболенська Т.Є. Маркетинг освітніх послуг: вітчизняний та зарубіжний досвід / Т.Є. Оболенська. - К. : КНЕУ, 2001. - 208 с.
11. Александров В.Т. Освітня послуга: суть та моделі якості / В.Т. Александров // Освіта і управління. - 2006. - № 1. - С. 156-164.
12. Євменькова К.М. Освітня послуга як економічна категорія / К.М. Євменькова // Економіка і регіон. - 2009. - № 3(22). - С. 172-175.
13. Сенашенко В.С. О тенденциях реформирования российской высшей школы / В.С. Сенашенко, Г.Ф. Ткач // Высшее образование в России. - 2010. - № 10. - С. 29-31.
14. Гарифуллин Н.Ю. Финансовое обеспечение деятельности бюджетных образовательных учреждений по оказанию образовательной услуги / Н.Ю. Гарифуллин, В.А. Гуртов // Экономика образования. - 2011. - № 1. - С. 5-17.
15. Ящук Т.А. Ринок освітніх послуг: сутність та тенденції розвитку / Т.А. Ящук // Інноваційна економіка. - 2013. - № 8. - С. 246-249. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/inek_2013_8_54.pdf.
16. Толстой Ю.К. К теории правоотношения / Ю.К. Толстой. - Л. : Изд-во ЛГУ, 1959. - 87 с.
17. Основин В.С. Советские государственно-правовые отношения / В.С. Основин. - М. : Юридическая литература, 1965. - 165 с.
18. Петров Г.И. Советские административно-правовые отношения / Г.И. Петров. - Л. : Изд-во Ленинградского ун-та, 1972. - 229 с.
19. Явич Л.С. Общая теория права / Л.С. Явич. - Л. : Изд-во Ленинградского ун-та, 1976. - 286 с.
20. Гревцов Ю.И. Проблемы теории правового отношения / Ю.И. Гревцов. - Л. : Изд-во Ленинградского ун-та, 1981. - 82 с.
21. Аверьянов В.Б. Социалистические управленческие отношения / В.Б. Аверьянов, В.Н. Селиванов // Правоведение. - 1978. - № 6. - С. 42-48.
22. Алексеев С.С. Общая теория права : в 2 т. / С.С. Алексеев. - М. : Юридическая литература, 1981-1982. - Т. 2. - 1982. - 360 с.
23. Костюченко О.Є. Протидія загрозам фінансовій безпеці як об'єкт адміністративно-правових відносин / О.Є. Костюченко // Форум права. - 2012. - № 3. - С. 326-330.

А н о т а ц і я

Литвин І. І. Структура адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг. - Стаття.

У статті досліджено структуру адміністративно-правових відносин. Крізь призму правового поля визначені ключових суб'єктів адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг. Зроблено висновок про центральне місце навчальних закладів серед суб'єктів досліджуваних відносин. Запропоновано поділ об'єктів адміністративно-правових відносин у сфері надання освітніх послуг на горизонтальні та вертикальні. Визначено зміст аналізованих відносин.

Ключові слова: адміністративно-правові відносини, освітні послуги, суб'єкт правовідносин, об'єкт правовідносин, зміст правовідносин, навчальний заклад.

А н н о т а ц и я

Литвин И. И. Структура административно-правовых отношений в сфере предоставления образовательных услуг. - Статья.

В статье исследована структура административно-правовых отношений. Сквозь призму правового поля определены ключевые субъекты административно-правовых отношений в сфере предоставления образовательных услуг. Сделан вывод о центральном месте учебных заведений среди субъектов исследуемых отношений. Предложено разделение объектов административно-правовых отношений в сфере предоставления образовательных услуг на горизонтальные и вертикальные. Определено содержание анализируемых отношений.

Ключевые слова: административно-правовые отношения, образовательные услуги, субъект правоотношений, объект правоотношений, содержание правоотношений, учебное заведение.

S u m m a r y

Lytvyn I. I. The structure of administrative and legal relations in the sphere of educational services. - Article.

The article is based on the positions of scientists studied the structure of administrative relations. In the light of the legal framework defines the key subjects of administrative legal relations in the sphere of education. The conclusion of the central institutions among the subjects studied relations. A division of property of the administrative-legal relations in the sphere of education services in both horizontal and vertical. Outlined the contents studied relations.

Key words: administrative-legal relations, educational services, legal entity, object relations, legal content, educational institution.